

«Нова українська скульптура» та спрямування
сучасного українського мистецтва
«New Ukrainian sculpture» and the direction
of contemporary Ukrainian art

ІГОР АБРАМОВИЧ

Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України,
радіник при дирекції
info@art-agent.com.ua

IGOR ABRAMOVYCH

Modern Art Research Institute of the National Academy of Arts of Ukraine,
Advisor to the Directorate
orcid.org/0000-0003-3404-2375

Анотація. Статтю присвячено аналізу та презентації книги Галини Скляренко «Нова українська скульптура» (Київ: Abramovych. Art; ArtHuss, 2021. 304 с.: іл.), яка не лише вперше знайомить із вісьмома найцікавішими українськими скульпторами нового покоління, а й торкається широкого кола питань сучасного мистецтва. Творчість кожного з представлених у монографії митців — Н. Білика, Д. Грека, П. Гронського, Є. Зігури, О. Золотарьова, І. Новгородова, В. Протосені та Д. Шуміхіна — представляє певну течію, напрямок сучасної скульптури, а разом з тим й своєрідність сьогоденного творчого мислення. Поряд із зверненням до широкого спектру мистецьких традицій, де особливе місце посідає досвід глобального модернізму, молоді українські скульптори демонструють свої варіанти сучасної художньої мови, художньої образності. У їхніх роботах спостерігається взаємодія скульптури та новітніх концептуальних практик. Художників цікавлять нові принципи залучення скульптури до публічного простору та переосмислення традиційних вимірів самого скульптурного твору. Книга широко ілюстрована, це певний художній проєкт, де мистецтвознавчий аналіз поєднується із завданням широкого представлення творчості митців.

Ключові слова: нова українська скульптура, Назар Білик, Дмитро Грек, Петро Гронський, Єгор Зігура, Олексій Золотарьов, Ілля Новгородов, Віталій Протосеня, Данііл Шуміхін.

Постановка проблеми. Книга кандидата мистецтвознавства Галини Скляренко «Нова українська скульптура» (автор ідеї і куратор проєкту — Ігор Абрамович), що вийшла у видавничій серії «Українське мистецтво XX–XXI» (2021) [11], не лише певним чином підсумувала досвід української скульптури останніх років, а й торкнулася багатьох проблем розвитку сучасного українського мистецтва, в якому скульптура набуває дедалі більшого значення, синтезуючи широке коло питань: рівні взаємодії просторових мистецтв, пошук нової художньої мови та образності, яка б відповідала актуальним запитам, участь мистецтва у публічному просторі тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці розвитку української скульптури

останніх десятиліть присвячена низка публікацій та наукових розвідок вітчизняних мистецтвознавців. Серед них можна назвати книги самої Г. Скляренко, що аналізують індивідуальні авторські візії скульптури в широкому колі інших мистецьких практик [11; 12], монографію М. Протас [8], статті Л. Лисенко [4], А. Гончаренко [1], А. Гоцалюк [2], В. Одрехівського [6; 7], а також розвідки, в яких проблематика сучасної скульптури розглядається серед загально-художніх спрямувань, а саме: книги А. Ложкіної [5], В. Сидоренка [9], О. Соловійова [13], тематичний контекст котрих наразі (2021 року) доповнений новою студією Г. Скляренко.

Мета статті, виходячи за межі рецензування пропонованого видання, полягає в аналізі

поставлених у ньому питань в контексті поступу сучасного мистецтва України.

Виклад основного матеріалу. Книга «Нова українська скульптура» присвячена художникам, творчість яких визначає в останні роки актуальне поле вітчизняної скульптури, висуває нові пластичні ідеї, перетлумачує усталені традиції, відкриває нові перспективи. Роботи вісьмох скульпторів, що піддані осмисленню в книзі, — Назара Білика, Дмитра Грека, Петра Гронського, Єгора Зігури, Олексія Золотарьова, Іллі Новгородова, Віталія Протосені та Даніїла Шуміхіна, — не лише експонуються на виставках, а й дедалі активніше входять у суспільний простір, пропонуючи нові, «інші» художні форми, іншу художню мову, своєрідну нову естетику, базовану на властивостях обраних матеріалів та нових пластичних прийомах. У їхніх творах, котрими широко ілюстровано книгу, віддзеркалюється нове бачення світу і людини, що пов'язує Україну з глобальними культурними і мистецькими процесами. Вибір персоналій для даного дослідження був обумовлений прагненням через окремі авторські художні візії не лише проаналізувати та репрезентувати «обличчя» сучасної української скульптури, а й пунктирно окреслити коло її спрямувань, де кожний з обраних для порівняльного розгляду художників так чи інакше втілює у своїй творчості ту чи іншу інтенцію, авторську позицію. Попри те, що всі названі художники працюють у Києві, є випускниками скульптурного факультету Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, діапазон їхньої творчості виявився досить широким: від продовження традицій модерністської скульптури у Д. Грека — через посттрадиціоналізм образів Є. Зігури, різні версії нефігуративної пластики у О. Золотарьова, П. Гронського, В. Протосені — до складного поєднання концептуалістських ідей із суто пластичним художнім мисленням у Н. Білика та Д. Шуміхіна.

Слід наголосити, як справедливо підкреслює авторка книги, що «довгі роки скульптура

в Україні, особливо за радянських часів, належала до чи не найконсервативнішого виду мистецтва. Досвід новаторів початку ХХ століття (О. Архипенка, І. Кавалерідзе, М. Епштейна) та модерністської скульптури 1920-х років в цілому надалі був викреслений з вітчизняної культури радянською ідеологією, залишивши у суспільній свідомості свої стереотипи. Та й у перші десятиліття незалежності, що супроводжувалися постійними економічними кризами й складними процесами деідеологізації мистецтва, попри появу нових художників скульптура не виходила на перший план, надолужуючи втрачене та «забуте» і розгортаючись в цілому у вимірах раннього модернізму. Лише з початку 2000-х в цій царині почали відбуватися суттєві зміни, а нова скульптура активно увійшла в контекст сучасного мистецтва» [10, с. 10]. Однак стереотипи тлумачення і самого образного світу у скульптурі, і діапазону її тем, і засобів виразності, а разом з цим — скульптурного монументу та взагалі скульптурних об'єктів у громадському просторі, що склалися за радянських часів, — і зараз продовжують впливати на суспільне сприйняття творів мистецтва, на уявлення та смаки глядачів. Проте умови становлення молодих митців були вже іншими. Г. Складенко справедливо зазначає: «Радянська доба для них — час майже міфологічний, що потребує такого ж аналізу, реконструкції та дослідження, як античність чи доба бароко. Від самого початку перед ними були відкриті можливості до закордонних поїздок, грантів, творчих резиденцій, міжнародних симпозіумів» [10, с. 10–11]. І хоча бути художником в нашій країні і досі дуже нелегко, широкі процеси оновлення, що переживає країна, зупинити вже неможливо. Нові форми та нове творче мислення активно входять у вітчизняне мистецтво. У цьому плані завданням книги стала не лише презентація творів нового покоління художників, а й поширення через популяризацію, аналіз та інтерпретацію їхніх робіт новітніх художніх пропозицій, сучасного образного

Назар Білик. Пам'ятний знак на місті загибелі Павла Шеремета, штучний мармур, h — 200 см, 2020, Київ

Дмитро Грек. «Insight», бронза, метал, h — 300 см, 2018–2019, Verholy Relax Park, Полтавська область, Україна

бачення. Тим більше, що скульптура належить сьогодні до того виду мистецтва, де новачині процеси відбиваються чи не найпомітніше, залучаючи до її образного світу широкий діапазон нових тем, мотивів, матеріалів та засобів. Ба більше, у своїй творчості нове покоління українських скульпторів активно вдається до напрацювань і способів висловлювання, що походять з інших медіа — фотографії, малюнку, відеоарту, мистецтва об'єкту, різних концептуальних практик. Кожен з представлених митців так чи інакше вже брав та продовжує брати участь у різноманітних сучасних художніх акціях, досвід яких не міг не відбитися в їхніх творах. Можна сказати, що вітчизняна скульптура, чи не вперше після злету початку ХХ століття наповнилася актуальною художньою проблематикою, не лише розширюючи у такий спосіб свої можливості, а й піддаючи її новому сприйняттю, новому поцінуванню. Адже, як писав свого часу Л. Стайнберг, одним із наскрізних рушіїв мистецтва протягом всієї його історії залишається «прагнення художників осмислити свою діяльність», «перевизначити свої кордони», де пошук зростає навсібіч: «У певний історичний момент художників цікавить, наскільки мистецтво здатне розширитися, який обсяг не-мистецтва воно може собі дозволити й при цьому залишатися

мистецтвом. В інше часи вони досліджують протилежну можливість, аби з'ясувати, від чого можуть відмовитися, не відмовляючись від своєї справи» [14, с. 116].

Розглядаючи коло загальних спрямувань творчості молодих українських скульпторів, можна зазначити, що «переоцінка традиційних кордонів» відбувається у них через звернення до різних нефігуративних форм, використання нових матеріалів та дослідження особливостей «природи скульптури», де переосмисленню підлягає її традиційна структура. Але, залишаючись в цілому в межах естетичних критеріїв, через ці засоби митці приходять до нових образних змістів та — що особливо важливо сьогодні — до нових функцій і можливостей включення скульптури в суспільний простір.

Зупинімося на цьому детальніше.

В книзі «Нова українська скульптура» представлений глибокий та багатоаспектний творчий портрет кожного з вісьмох художників. В даній статті визначимо лише головне, що кореспондує з загальними тенденціями в українському мистецтві. Зокрема, еволюція творчості Дмитра Грека, який серед інших презентованих книгою митців виглядає найбільш орієнтованим на традиції високого модернізму, розгортається навколо головної теми скульптури — людської фігури. Пройшовши крізь захоплення

Петро Гронський. «Двоє», сталь, бронза, h — 158 см, 2014

Єгор Зігура. «Єднання» (у співавторстві з М. Зігурою), нержавіюча сталь, метал, h — 450 см, 2019, Київ

творчістю Анрі Бурделя, Альберто Джакометті, Джакомо Манцу, Жауме Пленса та багатьох інших майстрів ХХ століття, Д. Грек доходить своєї пластики і свого бачення теми, де поєднуються фігуративність та абстрактність, конкретність та умовність. Вірний класичним принципам «ліплення», він доповнює свої композиції різними формальними прийомами, що загострює улюблений ним мотив внутрішнього напруження, зіткнення, протистояння. Творчість Д. Грека відбиває показову тенденцію сучасного українського мистецтва, в якому довготривале відокремлення через радянську ідеологію призвело до того, що надбання модернізму досі сприймаються тут не лише як «класика ХХ століття», а й як цілком актуальні, живі й наповнені ідеями, що потребують продовження та авторського осмислення. На прикладі творів Д. Грека це виявляється здійсненням і переконливим.

Інший підхід до традицій, в даному разі античності, демонструє творчість Єгора Зігури. Його осмислення канонічних для історії мистецтва образів відбувається тут у постмодерний спосіб, з відвертим у постмодернізмі «циткуванням» і новітніми технологічними прийомами, інтересом до археології, залишків, відбитків «краси» і «травми», що у створених митцем «античних курсах» закарбовані отворами,

подряпинами, прорізами... Взагалі звернення до античного надбання має в Україні, серед іншого, особливий зміст, актуалізуючи вагомий шар традицій, що жили на її територіях. Мова йде про давньогрецькі міста та поселення V–VII століть до н. е. у Північному Причорномор'ї, де будувалися храми та створювалися скульптури. Елліністична традиція увійшла до національного простору України, а античні твори зберігаються у музеях Одеси та Криму. Твори Є. Зігури актуалізують цей досвід, наголошують на багатогранності української спадщини, на її зв'язку з великим античним світом. Можна згадати, що цю ж тему, але через перформанси та акції, зафіксовані на фото, розробляє у своїй творчості художник Володимир Бахтов, котрий мешкає у славетній Ольвії біля Миколаєва. Як і в роботах Зігури, у його акціях, що ніби реконструюють скульптурні образи Давньої Греції, класичний «героїчний канон» набуває нового звучання, несподівано наповнюючись цілком сучасними змістовими алюзіями — про єдність і спротив, силу та мужність...

Резонансне коло проблем вирішує у своїй творчості Віталій Протосеня. У його вишукано лаконічних скульптурних композиціях продовжується одна з головних традицій скульптури ХХ століття — пошук чистої самодостатньої форми, що спирається, зокрема, на східну

Олексій Золотарьов. «Вуха», кортен, h — 800 см, 2020, PARK3020, Львівська область, Україна

Ілля Новгородов. «З», метал, дерево, h — 175 см, 2020, «Простір прикордоння», Могриця, Сумська область, Україна

філософію з її медитативністю, тонким співвідношенням форм, стриманій чуттєвості. Немітичні роботи художника несуть у собі й своєрідний прихований «антропоморфний» вимір, що додає їм багатозначного образного змісту. Для українського мистецтва цей шлях є досить показовим, адже він поєднує властиву національній свідомості естетичність та прагнення формальної довершеності, що довго вважалася «безідейним формалізмом», а за її переосмислення й відновлення — віддзеркалює потребу у вільному володінні законами пластики.

«Від фігуративного до нефігуративного» прокреслюється шлях Петра Гронського. Його твори з бетону важко, втім, назвати абстрактними: в них автор несподівано інтерпретує чи не найбільш «живописну» тему — пейзаж, зміни дня та ночі у великому місті. Через поєднання матеріалів, фактур та кольорів (сірий бетон, фрагменти полірованої бронзи) художник синтезує суто скульптурні та асоціативно-живописні струмені. Прагнення до незвичних співставлень і поєднань стає однією з характерних рис його творчого мислення: для своїх проєктів Гронський активно використовує нові технології, зокрема віртуальний вимір, поєднуючи у своїх скульптурах ідеї мінімалізму та фігурації, об'ємності та площинності. Його роботам притаманна стриманість висловлювання та широка асоціативність змісту.

Один з найвідоміших сьогодні в Україні скульпторів, Назар Білик, поєднує у своїй творчості міметичні, абстрактні форми та концептуальні практики, але залишається вірним скульптурі як особливому виду мистецтва. Щоправда, його скульптура то зближується з концептуальними об'єктами, то стає подібною до конструкцій, то повертається до людської фігури, яка і тут постає у несподіваному просторово-пластичному ракурсі. Як підкреслює Г. Скляренко, художника цікавить «не лише простір навколо, а й простір “всередині людини”, всередині її тіла, взаємодія, взаємовплив та взаємопроникнення зовнішнього і внутрішнього та хисткі кордони між ними» [10, с. 25]. Так виникає його ідея «контрформи», де, з одного боку, можна побачити асоціації з певними слідами археологічних знахідок, з іншого — дослідження більш складних пластичних вимірів, де окрім звичних об'єму, масштабу, висоти, ширини, глибини додається й «внутрішній вимір», що тлумачиться художником і на формальному, і на змістовому рівнях. Якщо його об'єкти в довіллі у свій спосіб переосмислюють навколишній пейзаж, акцентуючи в ньому нові змісти, то фігуративні композиції додають нових акцентів до самої теми людської фігури. У творах Н. Білика можна простежити різне тлумачення поняття «людської фігури» — як постаті (the body) та як тіла (a body),

Віталій Протосеня. «Гравітація», пісковик, різьблення, 100 x 140 см, 2015, Abramovych Sculpture Park, Київська область

що вимагає інших просторово-пластичних рішень та змістових конотацій.

Свою версію перетлумачення традиційної теми скульптури — людської фігури — демонструють твори Іллі Новгородова. Тут людська постать переходить у своєрідний метафізичний концепт, метафору, предмет, що асоціативно нагадує прототип. У своїх роботах Новгородов, з одного боку, аналізує можливості художньої форми, з іншого — доходить нового тлумачення образу людини. Якщо в традиційній скульптурі металевий каркас, який виконує головну функцію «носія побудови», далі в процесі роботи «обростає» об'ємом, матеріалом, фактурою, ховаючись за ними, то тут він залишається відкритим. Скульптурні твори Новгородова, що умовно зображують жіночі чи чоловічі фігури, схожі на конструкції з металевого пруття або малюнки у просторі. Тим більше, що в їхнє образне поле активно входить освітлення, ракурс сприйняття, навколишній простір. Скульптурний образ «дематеріалізується», він здатний розчинятися у довкіллі чи навпаки — збирати простір навколо себе. Однак лаконічні, гострі, напружені «силуети» Новгородова набувають за наших часів нового змістового звучання, нагадуючи каркаси зруйнованої споруди, фігури, пам'ятника — того життя, яким воно було до війни, до катастрофи.

Творчість Олексія Золотарьова продовжує

традиції неміметичної скульптури, форми якої він наповнює соціальним змістом. Більшість його робіт встановлені у публічному просторі — у міській забудові. Художнику належить оригінальний проект «мандруючої скульптури». Її ідея виникла у 2014 році як реакція на військові дії на Сході України. Запропонована скульптором умовна форма з жовто-вохристою кулі та пронизуючих її чорних швелерів, які зазвичай використовуються для протитанкових загороджень, символізує конфлікт, напругу та протистояння. Композиція була на певний час встановлена в центрі Києва, на тому місці, де довгі десятиліття здіймався пам'ятник В. І. Леніну, скинутий мітингувальниками у 2014 році, викликавши широкі та жваві дискусії, що торкалися як мови скульптури, так і контексту її існування. Потім композиція переїхала до іншого міста України, сколихнувши і там суспільну думку. «Проект можна розглядати як одну з форм «соціальної скульптури», свого часу проголошеної Йозефом Бойсом у розширеному розумінні мистецтва, де окремий твір «виходить за свої межі», консолідуючи навколо себе соціально-критичні змісти, залучає глядача до активного сприйняття та безпосередніх реакцій, більше того — стає засобом «прямої демократії», провокуючи широкі суспільні обговорення та громадські дискусії. Так формується новий вид «скульптури у середовищі»: такої, що руйнує непохитність колишніх ідеологічних монументів, що здатна реагувати на виклики та події, суспільні настрої та протиріччя» [10, с. 165]. Можна сказати, що тут складається новий вид художнього твору, що перекодовує усталені форми «пам'ятника» та «монумента», несе у собі динаміку, рух, здатність до змін.

Свою версію художнього синтезу, в даному разі архітектури та скульптури, розробляє у своїх роботах Данііл Шуміхін. Художник досліджує феномен «радянського модернізму», який з початку 2000-х привернув широку увагу як на Заході, так і в нашій країні. Парадоксальність поєднання радянського ідеологічного

проекту з мовою світової модерністської архітектури, куди додався досвід вітчизняного конструктивізму 1920-х років, набула виразного окреслення у пізньорадянському мистецтві 1960-х — початку 1980-х років перш за все у архітектурі. Об'єкти-конструкції-скульптури Д. Шуміхіна аналізують феномен пізньорадянської архітектури та монументальної пропаганди, що разом склали більшу частину забудови радянських міст. Досліджуючи її, художник у своїх проектах розмірковує про майбутнє вітчизняних міст, про спосіб життя, про «естетику», на тлі якої розгортаються вже зовсім інші життєві процеси. Творчість Д. Шуміхіна, у контекст якої входять також експерименти щодо скульптури з несподіваних матеріалів — картону, фанери — та суто концептуальні практики (акції у довкіллі та документація), розширюють поле сучасного мистецтва, синтезуючи різноманітня його струмені.

У своїй відомій статті «Скульптура у розширеному полі», що стала засадничою для сучасного мистецтвознавства, Розалінда Краусс прокреслила головні тенденції її розвитку: здатність до «нескінченної мінливості» та водночас — постійне усвідомлення своєї особливості. За будь-яких новаций, зазначила мистецтвознавиця, «...ми прекрасно знаємо, що таке скульптура. Приміром, ми знаємо, що скульптура — це продукт історичного розвитку, а не універсальна категорія. І що скульптура, як це притаманне будь-якій культурній умовності, володіє своєю особливою внутрішньою логікою, підсумковим переліком непохитних правил... <...>. Однак жодній культурній умовності не дано залишатися незмінною» [3, с. 277]. Сучасна українська скульптура — тому свідчення.

Висновки. Книга Галини Скляренко «Нова українська скульптура» — значуща віха у дослідженні та презентації сучасного українського мистецтва. Вона не лише аналізує особливості творчості найбільш показових, як на наш погляд, українських скульпторів новітнього покоління, а й через окремі творчі постаті прокреслює важливі показові

Данііл Шуміхін. «Фігури, що сидять»,
бронза, сталь, h — 176 cm, 2012–2015

тенденції у розвитку сучасного вітчизняного мистецтва в цілому. Значення книги виходить за межі дослідження окремого виду мистецтва, кореспондуючи з широким контекстом художнього процесу. Особливість видання — поєднання в ньому ґрунтовної текстової аналітично-мистецтвознавчої частини та великої кількості ілюстрацій, що дають можливість максимально візуалізувати роботи художників. В умовах останніх років, що через пандемію, а тепер і війну, яку переживає Україна після російського військового вторгнення, суттєво обмежили можливості виставкової діяльності в Україні, такий тип видання стає засобом широкої презентації мистецтва. Проте, як справедливо зазначає авторка, книга не підсумовує, а навпаки — започатковує велику тему презентації, аналізу та дослідження сучасної української скульптури та українського мистецтва в цілому, де національна своєрідність, породжена особливостями історії, культури і традицій, входить у широкий простір світового художнього досвіду.

Література

1. Гончаренко А. Українська скульптура 1990-х — 2000-х рр.: стан дослідження проблеми // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. 2014. Вип. 10. С. 53–61.
2. Гоцалюк А. Розвиток мистецтва скульптури в Україні (кінець XX — початок XXI століття) // Українознавство. 2019. № 1 (70). С. 67–75.
3. Краусс Р. Подлинность авангарда и другие модернистские мифы / Пер. с англ. Москва: Художественный журнал, 2003. 318 с.
4. Лисенко Л. Українська скульптура межі століть // Мистецтвознавство України. 2009. № 10. С. 12–20.
5. Ложкіна А. Перманентна революція: Мистецтво України XX — початку XXI століття. Київ: ArtHuss, 2019. 496 с.: іл.
6. Одрехівський В. Сучасна скульптура львівської мистецької школи: експеримент і самоідентифікація // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2017. № 3. С. 57–67.
7. Одрехівський В. Українська скульптура XXI століття: проблема інтермедіальності та жанрово-видового синтезу // Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2017. Вип. 31. С. 97–108.
8. Протас М. Стильові стратегії розвитку української скульптури XX–XXI ст.: Модель еволюції / ІПСМ АМУ. Київ: Укр. видав. спілка, 2009. 288 с.
9. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України XX–XXI століття. Київ: ВХ[студіо], 2008. 188 с.
10. Складенко Г. Нова українська скульптура / Авт. ідеї і куратор проекту І. Абрамович. Київ: ArtHuss, 2021. 304 с.: іл.
11. Складенко Г. Сучасне мистецтво України: Портрети художників. Вид. 2-е, доп. Київ: ArtHuss, 2016. 376 с.: іл.
12. Складенко Г. Українські художники: з відлиги до Незалежності. Київ: ArtHuss, 2020. Кн. 2. 304 с.: іл.
13. Соловйов О. Турбулентні шлюзи: збірник статей / ІПСМ АМУ. Київ: Інтертехнологія, 2006. 192 с.: іл.
14. Стайнберг Лео. Другие критерии. Лицом к лицу с искусством XX века / Пер. с англ. Москва: Ад Маргинем Пресс; Музей современного искусства «Гараж», 2021. 424 с.

References

1. Goncharenko A. Ukrayins'ka skul'ptura 1990-x — 2000-x rr.: stan doslidzhennya problemy' // Aktual'ni py'tannya gumanitarny'x nauk : mizhvuz. zb. nauk. pr. molod. vcheny'x Drogob. derzh. ped. un-tu im. I. Franka. 2014. Vy'p. 10. S. 53–61.
2. Goczalyuk A. Rozvy'tok my'stectva skul'ptury' v Ukrayini (kinecz' XX — pochatok XXI stolittya) // Ukrayinoznavstvo. 2019. #1 (70). S. 67–75.
3. Krauss R. Podlinnost avangarda i drugie modernistskie mify / Per. s angl. Moskva: Hudozhestvennyy zhurnal, 2003. 318 s.
4. Ly'senko L. Ukrayins'ka skul'ptura mezhi stolit' // My'stectvoznnavstvo Ukrayiny'. 2009. # 10. S. 12–20.
5. Lozhkina A. Permanentna revolyuciya: My'stectvo Ukrayiny' XX — pochatku XXI stolittya. Ky'yiv: ArtHuss, 2019. 496 s.: il.
6. Odrexivs'ky'j V. Suchasna skul'ptura l'vivs'koyi my'stecz'koyi shkoly': ekspery'ment i samoidentyfikaciya // Visny'k Xarkivs'koyi derzhavnoyi akademiyi dy'zajnu i my'stectv. 2017. # 3. S. 57–67.
7. Odrexivs'ky'j V. Ukrayins'ka skul'ptura XXI stolittya: problema intermedial'nosti ta zhanrovo-vy'dovogo sy'ntezu // Visny'k L'vivs'koyi nacional'noyi akademiyi my'stectv. 2017. Vy'p. 31. S. 97–108.
8. Protas M. Sty'l'ovi strategiyi rozvy'tku ukrayins'koyi skul'ptury' XX–XXI st.: Model' evolyuciyi / IPSM AMU. Ky'yiv: Ukr. vy'dav. spilka, 2009. 288 s.
9. Sy'dorenko V. Vizual'ne my'stectvo vid avangardny'x zrushen' do novitnix spryamuvan': Rozvy'tok vizual'nogo my'stectva Ukrayiny' XX–XXI stolittya. Ky'yiv: VX[studio], 2008. 188 s.
10. Sklyarenko G. Nova ukrayins'ka skul'ptura / Avt. ideyi i kurator proyektu I. Abramovy'ch. Ky'yiv: ArtHuss, 2021. 304 s.: il.
11. Sklyarenko G. Suchasne my'stectvo Ukrayiny': Portrety' xudozhny'kiv. Vy'd. 2, dop. Ky'yiv: ArtHuss, 2016. 376 s.: il.
12. Sklyarenko G. Ukrayins'ki xudozhny'ky': z vidly'gy' do Nezalezhnosti. Ky'yiv: ArtHuss, 2020. Kn. 2. 304 s.: il.
13. Solovjov O. Turbulentni shlyuzy': zbirny'k statej / IPSM AMU. Ky'yiv: Intertehnologiya, 2006. 192 s.: il.
14. Staynberg Leo. Drugie kriterii. Litsom k litsu s iskusstvom HH veka / Per. S angl. Moskva: Ad Marginem Press; Muzei sovremennogo iskusstva «Garazh», 2021. 424 s.

Igor Abramovych. "New Ukrainian sculpture" and the direction of contemporary Ukrainian art

Abstract. Galina Sklyarenko's monograph "New Ukrainian Sculpture" (Kyiv: Abramovych.Art; ArtHuss, 2021. 304 p.: il.), characterized in the article, presents the modern consumer of artistic forms of plastic with a conceptual justification, the effectiveness of the conceptual ideas laid down in the basis of the publication, their relevance for current visual practice and scientific importance for elucidating ways of further movement of forms of Modern Ukrainian Sculpture. The article examines the nature and degree of applicability of the concept of "full-value" in relation to the art analysis of modern sculpture, and also highlights two lines of visualization of concepts in the works of artists represented in the book by H. Sklyarenko: Narrative and Provocative. It is shown that the creative style of N. Bilyk, Dm. Grek, P. Gronskey, V. Protosenya, D. Shumikhin can be attributed to the first line; to the second line — the creative manner of Ye. Zigura, O. Zolotaryov and I. Novgorodov.

It is claimed that the effectiveness of the conceptual idea, which is the basis of the publication, its relevance and scientific importance for clarifying the ways of the further movement of the forms of Modern Ukrainian Sculpture, correlates with the conceptual ideas of individual authors whose work is represented by this publication. The merits of the publication, its necessity, the urgency to advance into the public consciousness the phenomena related to the understanding of the narratives of the modern era and their visualization in the voluminous material of the sculpture, cannot be doubted, and the interest in the book that has manifested itself since its release, even in difficult conditions wartime, testifies to its great cultural and scientific importance.

Keywords: New Ukrainian Sculpture, Nazar Bilyk, Dmytro Grek, Petro Gronskey, Yehor Zigura, Oleksiy Zolotaryov, Ilya Novgorodov, Vitaly Protosenya, Daniil Shumikhin.